

Adıyaman'da intihar girişimleri

Kamil ALPTEKİN,¹ Veli DUYAN,² Said DEMİREL³

ÖZET

Amaç: Bu çalışmanın amacı Adıyaman'da 2003-2004 yıllarında ve 2005 yılının ilk beş ayında gerçekleşen intihar girişimlerinin genel özelliklerini belirlemektir. **Yöntem:** Bu araştırma, kayıtların geriye dönük incelenmesine dayanan tarama modeli bir araştırmadır. Veriler Adıyaman İl Emniyet Müdürlüğü intihar girişim kayıtlarından elde edilmiştir. **Bulgular:** Belirtilen süre içerisinde toplam 210 intihar girişiminin 59'u erkekler (%28.10), 151'i ise kadınlar (%71.90) tarafından gerçekleştirilmiş, her iki cinsiyet açısından intihar girişimleri 15-24 yaş grubunda yoğunlaşmıştır. Bekarların oranı hem erkeklerde (%77.97), hem de kadınlarda (%58.28) yüksektir. Ancak kadınlarda evli olanların oranı (%41.72) erkeklere (%22.03) göre daha yüksektir ($p<0.05$). Erkeklerin %67.80'i aktif olarak çalışma yaşamının içinde olmasına karşın kadınların %77.48'i herhangi bir işte çalışmamaktadır ($p<0.001$). Aylara göre dağılımda önemli bir fark görülmemesine karşın, Şubat ayında (%12.35) daha fazla, Nisan ayında (%4.94) daha az intihar girişim vakası vardır ($p>0.05$). Her iki cinsiyet grubu için ilaç ve toksik madde kullanımı en çok kullanılan intihar girişimi yöntemidir (erkeklerde %83.05; kadınlarda %96.69) Bununla birlikte kesici araçlar ve diğer yöntemleri erkekler kadınlardan daha fazla kullanmışlardır ($p<0.05$). İntihar girişim nedeni olarak erkeklerde sırasıyla psikolojik bunalım, ekonomik nedenler ve ailesel sorunlar; kadınlarda ise ailesel sorunlar, psikolojik bunalım ve sağlık sorunları önemli bulunmuştur ($p<0.05$). **Sonuç:** Adıyaman'daki intihar girişim vakalarında, kadınlar belirgin bir şekilde ön plana çıkmıştır. Bu durum, il genelinde zayıf bir sosyal konuma sahip kadınların, ilin sosyokültürel ortamında meydana gelen değişimlerden erkeklere göre daha fazla etkilendiklerini göstermektedir. (Anadolu Psikiyatri Dergisi 2006; 7:150-156)

Anahtar sözcükler: İntihar davranışı, intihar girişimi, cinsiyet, Adıyaman

Suicide attempts in Adıyaman

ABSTRACT

Objective: Purpose of this study to determine general characteristics of the completed suicide attempts in Adıyaman in the years of 2003-2004 and within the first five months of 2005. **Methods:** This is a research with screening model that is based upon retrospective studying of the records. The data was gathered from suicide attempt records of Adıyaman Provincial Security Directorate. **Findings:** Fifty-nine of the totally 210 (%28.10) suicide attempts during the specified period were committed by males, while the remaining 151 (%71.90) were committed by women and the suicide attempts were concentrated in 15-24 age group. Rates of bachelors are higher in both of males (%77.97) and females (%58.28). However, rate of married (%41.72) females is higher than the rate of (%22.03) males ($p<0.05$). In spite that there is no significant difference in monthly distribution, there is more suicide attempts (%12.35) in the month of February and less suicide attempts (%4.94) in the month of April ($p>0.05$). Usage of drugs and toxic substances is the most applied suicide attempt method for both of the sex groups (%83.05 in males, %96.69 in females). On the other hand, the males have applied cutting instruments

¹ Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Hizmet Anabilim Dalı Doktora Öğrencisi, ANKARA

² Doç.Dr., Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Hizmetler Bölümü, ANKARA

³ Sosyal Hizmet Uzmanı

Yazışma Adresi: Dr. Veli DUYAN, Hacettepe Üniv. İİBF Sosyal Hizmetler Bölümü, 06290 Keçiören/ANKARA
E-posta: vduyan@hacettepe.edu.tr

and other methods more than the females ($p<0.05$). Sequentially, physiological depression, economical reasons and family problems for males and family problems, physiological depression and health problems for females were found to be significant as suicide attempt reasons ($p<0.05$). **Conclusion:** The women prominently appeared on the foreground in the suicide attempts in Adıyaman. This situation is indicating that the women, who are in a vulnerable social position all over the province, are effected more from the variations occurred on sociocultural environment of the province when compared to males. (*Anatolian Journal of Psychiatry* 2006; 7:150-156)

Key words: suicidal behavior, suicide attempt, gender, Adıyaman

GİRİŞ

İntihar davranışı, kimi zaman ölüm düşüncesi ve niyetinin öne çıktığı, kimi zaman yaşam ile ölüm arasında süregelen belirsizlikte doğrudan veya dolaylı bir şekilde ölümcül bir yöntemin denendiği, kimi zaman da sonucun ölümle bittiği bir dizi kararlı ya da kararsız eylemlere işaret eden geniş anlamlı bir deyimdir.

İntihar davranışı çoğunlukla gözlemlere dayanarak ve temel boyutları dikkate alınarak tamamlanmış intihar, intihar girişimi, intihar tehditleri, intihar düşünceleri ve daha önce düşünülmemiş-planlanmamış intiharlar olarak beş gruba ayrılabilir.¹

İntihar girişimi, taşıdığı mesajlar açısından dikkat çekici bir intihar davranışıdır. Yaklaşmakta olan bir intiharın habercisi olabileceği gibi; çevrede bir değişiklik isteğinin, saldırganlığın, üstesinden gelinemeyen bir acıyı veya sıkıntıyı dışa vurmanın ve değişik türden yardım arayışlarının bir habercisi de olabilir. Pek çok yönüyle intiharların doğasına ve anlamına ilişkin önemli ipuçları taşıyan intihar girişimlerini, sadece sonuçlarına bakıp tamamlanmış intihar ile karşılaştırmanın çeşitli zorluklarının olduğu da bilinmektedir.

İntihar girişimleri özellikle ergenlerde ve kadınlarda daha fazla görülmektedir.²⁻⁵ Rich ve arkadaşları⁶ ergenlerin diğer yaş gruplarına göre daha dürtüsel davrandıkları ve bu nedenle bir krizle karşılaşma durumunda mevcut intihar araçlarını daha sık kullanma eğiliminde olduklarını öne sürmüştür. Stengel, kadın intihar girişimlerinin, erkek intihar girişimlerine oranla daha fazla manipülatif ilişki kurma anlamı taşıdığını öne sürmektedir. Erkeklerde ise intihar girişimi baskı kurmanın, güç gösterisinin, parasal durumlarla ilgili tehditlerin bir aracı olabilir.⁷

1974 yılından bugüne düzenli olarak Devlet İstatistik Enstitüsü (DİE) tarafından yayınlanan istatistikler değerlendirildiğinde Türkiye genelinde intihar vakalarının giderek artma eğilimi göstermesine karşın, diğer ülkelerle kıyaslandığında büyük bir sorun gibi görünmemektedir.

Ancak intihar girişimleri çok daha büyük bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır.⁸

Alptekin'in⁹ belirttiği gibi, "Türkiye'nin Karadeniz, Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki illere ait intihar hızları; Ege, Marmara, Akdeniz ve İç Anadolu Bölgesi'ndeki illere ait intihar hızlarından daha düşüktür. Bununla birlikte, Türkiye'nin batısından doğuya doğru gidildikçe kadın intihar hızlarının artışı dikkat çekicidir. Kadın intihar hızı özellikle Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde belirgin bir şekilde öne çıkmaktadır". Bölgedeki illere yönelik tamamlanmış intiharlar ve sınırlı sayıda da olsa intihar girişimleri üzerine yapılan araştırmalardan¹⁰⁻¹² elde edilen bulgular da intihar davranışında kadınların ön planda olduğunu göstermektedir.

Bu çalışmanın amacı, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yer alan ve yakın zamana kadar kadın intiharları ile gündeme gelen illerden birisi olan Adıyaman'da 2003-2004 yıllarında ve 2005 yılının ilk beş ayında gerçekleşen intihar girişimlerinin genel özelliklerini belirlemektir.

YÖNTEM VE GEREÇ

Bu araştırma, kayıtların geriye dönük incelenmesine dayandığından tarama modelli bir araştırmadır ve iki aşamadan oluşmuştur:

Birinci aşamada 2005 yılının Ağustos ayında Adıyaman ilinde üç gün süren bir ön araştırma yapılmıştır. Bu ön araştırmada Adıyaman'ın sosyokültürel ve ekonomik yapısı incelenmiş, ilde gerçekleşen tamamlanmış intiharlara ve intihar girişimlerine ilişkin bilgi toplamak amacıyla ilgili kamu kurumlarının yetkilileri (İl Sağlık Müdürlüğü, İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü, İl Emniyet Müdürlüğü, İl Jandarma Komutanlığı, Adıyaman Devlet Hastanesi, Adıyaman Çok Amaçlı Toplum Merkezi Müdürlüğü) ve yerel basın temsilcileri ile görüşülmüştür. Ayrıca bu süre içinde ilin en büyük hastanesi olan Adıyaman Devlet Hastanesi'nin Acil Servis kayıtları ile İl Jandarma Komutanlığı'nın ve İl Emniyet Müdürlüğü'nün intihar girişimi kayıtları incelendiğinde İl Emniyet Müdürlüğü'nün intihar

girişimi kayıtlarının daha düzgün tutulmuş olduğu anlaşılmış, Adıyaman'daki intihar girişimlerini betimlemek üzere bu çalışmada veri toplama kaynağı olarak İl Emniyet Müdürlüğü kayıtlarının kullanılması uygun görülmüştür.

İkinci aşamada Adıyaman İli Emniyet Müdürlüğü'nün 2003 ve 2004 yılları ile 2005 yılının ilk 5 ayı için tutulmuş intihar girişim kayıtlarında yer alan cinsiyet, yaş, medeni durum, öğrenim durumu, yerleşim yeri, meslek, intihar girişiminin ayı, intihar girişiminin nedeni ve intihar girişiminde kullanılan yöntemle ilişkin veriler bilgisayar ortamına aktarılarak SPSS paket programı yardımıyla değerlendirilmiştir. Ancak öğrenim durumu değişkenine ait kayıtların eksik tutulması nedeniyle bu değişken araştırma kapsamından çıkarılmıştır. Elde edilen bilgiler ışığında her bir değişkenin frekans dağılımları ve yüzde analizleri yapılmış, daha sonra değişkenler arasındaki ilişkinin anlamlı olup olmadığını belirlemek için ki-kare testi uygulanmıştır.

BULGULAR

Tablo 2. İntihar girişimi vakalarının yaş gruplarına göre dağılımı

Yaş grupları	Cinsiyet		Erkek		Kadın		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
14	2	3.39	2	1.32	4	1.90		
15 - 24	42	71.19	100	66.23	142	67.62		
25 - 34	11	18.64	37	24.50	48	22.86		
35 - 44	3	5.08	7	4.64	10	4.76		
45 - (+)	1	1.69	5	3.31	6	2.86		
Toplam	59	100.00	151	100.00	210	100.00		

$\chi^2 = 2.148$, $sd=4$, $p>0.05$

İntihar girişiminde bulunanlar yaş grupları bakımından değerlendirildiğinde her iki cinsiyet grubunun çoğunluğunun (erkeklerde %71.19; kadınlarda %66.23) 15-24 yaş grubunda olduğu görülmektedir. İkinci sırada 25-34 yaş grubunda yer alanlar gelmektedir. Diğer yaş gruplarında ise çok az sayıda intihar girişim vakasına rastlanmıştır. Bulgular erkekler ve kadınlar arasında istatistiksel olarak önemli sayılabilecek bir yaş farkının olmadığını göstermektedir ($p>0.05$).

2003-2004 yıllarında ve 2005 yılının ilk 5 ayında Adıyaman İl Emniyet Müdürlüğü kayıtlarında 210 intihar girişimi vakası yer almaktadır. Vakalarının cinsiyete göre dağılımı Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. İntihar girişimi vakalarının cinsiyete göre dağılımı

Cinsiyet	Sayı	%
Erkek	59	28.10
Kadın	151	71.90
Toplam	210	100.00

Belirtilen zaman aralığında intihar girişiminde bulunanların %28.10'u erkek, %71.90'ı kadındır. Bu bulgu, erkeklerin intihar girişim hızının, kadınların intihar girişim hızına oranının yaklaşık olarak 1/3 olduğunu göstermektedir.

Tablo 3'teki bulgulara bakıldığında toplam olarak bekarların oranı (%63.81), evlilerinkinden (%36.19) yüksektir. Bekarlarda erkeklerin oranı (%77.97) kadınlarinkinden (%58.28); bununla birlikte evlilerde kadınların oranı (%41.72) erkeklerinkinden (%22.03) önemli derecede yüksektir. Medeni durum açısından ortaya çıkan bu farklılık istatistiksel olarak da anlamlıdır ($p<0.05$).

Tablo 3. İntihar girişimi vakalarının medeni duruma göre dağılımı

Cinsiyet Medeni durum	Erkek		Kadın		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Bekar	46	77.97	88	58.28	134	63.81
Evli	13	22.03	63	41.72	76	36.19
Toplam	59	100.00	151	100.00	210	100.00

$\chi^2=7.121$, sd=1, p<0.05

Tablo 4. İntihar girişimi vakalarının çalışma durumuna göre dağılımı

Çalışma durumu	Erkek		Kadın		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Çalışmıyor*	9	15.25	117	77.48	126	60.00
Öğrenci	10	16.95	25	16.56	35	16.67
Aktif çalışma yaşamında**	40	67.80	9	5.96	49	23.33
Toplam	59	100.00	151	100.00	210	100.00

* İşsiz (erkek: 9, kadın: 1), ev hanımı (63), ev kızı (53)

** Serbest meslek (erkek: 33, kadın: 4), işçi (erkek: 4, kadın: 4), memur (erkek: 3, kadın: 1)

$\chi^2=96.906$, sd=2, p<0.001

Üç grupta toplanan çalışma durumuna ilişkin bulgular erkeklerin %67.80'ninin aktif olarak iş yaşamı içinde olduğunu, kadınların %77.48'inin ise herhangi bir işte çalışmadığı göstermektedir

(Tablo 4). Çalışma durumunu gösteren bulgular, erkeklerle kadınların çalışma durumlarının anlamlı ölçüde farklılaştığını göstermektedir. Bu farklılık istatistiksel olarak anlamlıdır (p<0.001).

Tablo 5. İntihar girişimi vakalarının intihar girişimi aylarına göre dağılımı

Cinsiyet İntihar girişim ayı	Erkek		Kadın		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Ocak	3	6.38	9	7.83	12	7.41
Şubat	9	19.15	11	9.57	20	12.35
Mart	6	12.77	12	10.43	18	11.11
Nisan	3	6.38	5	4.35	8	4.94
Mayıs	2	4.26	11	9.57	13	8.02
Haziran	4	8.51	7	6.09	11	6.79
Temmuz	2	4.26	8	6.96	10	6.17
Ağustos	3	6.38	13	11.30	16	9.88
Eylül	3	6.38	9	7.83	12	7.41
Ekim	6	12.77	9	7.83	15	9.26
Kasım	4	8.51	9	7.83	13	8.02
Aralık	2	4.26	12	10.43	14	8.64
Toplam	47	100.00	115	100.00	162	100.00

$\chi^2=8.159$, sd=11, p>0.05

154 Adıyaman'da intihar girişimleri

Tablo 5'de en çok Şubat ayında (%12.35), en az Nisan ayında (%4.94) intihar girişimi vakası bulunduğu görülmektedir. Erkekler için Şubat ayı (%19.15), kadınlar için Ağustos (%11.30) ayı en çok; buna karşılık erkekler için Aralık ayı

(%4.26), kadınlar için Nisan ayı (%4.35) en az intihar girişiminde bulunulan aydır. Bulgular, aylara göre dağılımda erkekler ve kadınlar arasında önemli bir farkın bulunmadığını göstermektedir ($p>0.05$).

Tablo 6. İntihar girişimi vakalarının intihar girişimi yöntemine göre dağılımı

Cinsiyet İntihar girişimi yöntemi	Erkek		Kadın		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
İlaç ve toksik madde	49	83.05	146	96.69	195	92.86
Kesici araçlar	4	6.78	3	1.99	7	3.33
Diğer	6	10.17	2	1.32	8	3.81
Toplam	59	100.00	151	100.00	210	100.00

* Ateşli silah (erkek: 3), ası (erkek: 3), yüksekten atlama (kadın: 2)
 $\chi^2=12.486$, $sd=2$, $p<0.05$

İntihar girişiminde bulunanların %92.86'sı intihar girişimi yöntemi olarak ilaç ve toksik maddeleri yeğlemişlerdir (Tablo 6). Erkeklerin %83.05'i, kadınların ise %96.69'u bu yöntemi kullanmışlardır. Bununla birlikte erkekler kesici

araçları (%6.78) ve diğer yöntemleri (%10.97) kadınlardan (sırasıyla %1.99; %1.32) daha çok kullanmışlardır. Kullanılan intihar girişimi yöntemlerindeki bu farklılık istatistiksel olarak da anlamlı bulunmuştur ($p<0.05$).

Tablo 7. İntihar girişimi vakalarının intihar girişimi nedenine göre dağılımı

Cinsiyet İntihar girişimi nedeni	Erkek		Kadın		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Psikolojik bunalım	13	22.03	38	25.17	51	24.40
Ailesel sorunlar	8	13.56	41	27.15	49	23.44
Duygusal ilişkiler	5	8.47	11	7.28	16	7.66
Sağlık sorunları	5	8.47	13	8.61	18	8.61
Ekonomik nedenler	9	15.25	5	3.31	13	6.22
Öğrenim başarısızlığı	2	3.39	6	3.97	8	3.83
Bilinmiyor	17	28.81	37	24.50	54	25.84
Toplam	59	100.00	151	100.00	209	100.00

$\chi^2=13.032$, $sd=6$, $p<0.05$

İntihar girişimi nedeni olarak psikolojik bunalım (%24.40) ve ailesel sorunlar (%23.44) ilk iki sırayı almıştır. Bulgular ekonomik nedenler bakımından incelendiğinde erkeklerin %15.25'i-ne karşılık kadınların sadece %3.31'inin intihar girişiminde bulunduğunu göstermektedir. Ayrıca ailesel sorunlar nedeniyle kadınların (%27.15) erkeklerden (%13.56) daha çok intihar girişiminde buldukları görülmektedir. Cinsiyet grupları arasında intihar girişim nedenleri baki-

mından ortaya çıkan bu farklılıklar istatistiksel olarak da anlamlıdır ($p<0.05$).

TARTIŞMA

Adıyaman'ın komşu illere oranla ulaşım olanakları, üretim aktiviteleri ve buna paralel olarak istihdam olanakları sınırlıdır. İl merkezi, özellikle kırsal kesimlerin önemli bir geçim kaynağı olan

tütün üretimine kota getirilmesi ve Atatürk Barajı'nın inşaatı nedeniyle boşaltılan köylerden yoğun bir göç almıştır. Nüfusu birden bire artmış olmasına karşılık, ildeki alt yapı çalışmaları artan nüfusun gereksinmelerini karşılayacak düzeye ulaşamamıştır. İlde sınırlı istihdam olanakları ile ilişkilendirilebilecek görelî yoksulluk olgusunun yanı sıra kaynak ve eleman eksikliği nedeniyle sağlık hizmetlerinde ve özellikle sosyal hizmetlerdeki aksaklıklar dikkat çekici boyuttadır. Son yıllarda kısmi bir artış göstermesine karşın okullaşma oranı düşük düzeyde seyretmektedir. Kırsal alandan kente göç edenler geçici-niteliksiz işlerde çalışmakta ve sağlıklı konutlarda barınmaktadırlar. Bu kişiler kent yaşamına uyum sorunlarının yanı sıra ilde kendisini hissettiren modern yaşama geçişin sancılarını da beraberinde yaşamaktadırlar. Adıyaman'ın özellikle ilçelerinde ve kırsal alanlarında toplumsal değerlere ve geleneklere bağlılık güçlüdür. Buralarda Arslan'ın¹³ da belirttiği gibi "cinsiyete dayalı iş bölümü" ve "toplumsal cinsiyet rolleri" çerçevesinde kadınların hem evde, hem de ev dışında yaşam koşulları ağırdır. İlin batısındaki ilçelerin (Tut, Gölbaşı, Besni) doğusundaki ilçelere göre (Gerger, Samsat, Sincik) refah düzeyi görece daha yüksektir. Önceki yıllara göre düşme eğiliminde olan ilin intihar hızı, DİE'nün^{19,20} verilerine göre 2003 yılı itibari ile Türkiye genelinden düşüktür: Türkiye'de yüz binde 3.82, Adıyaman'da yüz binde 2.75. DİE tarafından açıklanan altı yıllık (1998-2003) veriler incelendiğinde, 2002 yılı hariç diğer yıllarda ildeki kadınların intihar hızlarının erkeklerin intihar hızlarından fazla olduğu görülmektedir. İntihar hem il merkezinde, hem de il kırsalında tabudur; benzetme ile buz dağının görünmeyen kısmında, derinlerde gizlidir.

Adıyaman İl Emniyet Müdürlüğü'nün kayıtları üzerinden Adıyaman ve ilçelerinde 2003-2004 yılları ile 2005 yılının ilk beş ayında meydana gelen intihar girişim vakalarına ilişkin tüm bulgular dikkate alındığında ortaya şöyle bir durum çıkmaktadır: İntihar girişiminde bulunanlar arasında en büyük grubu 15-24 yaş grubunda yer alan, herhangi bir işte çalışmayan, ekonomik yönden bağımlı, ailesel sorunlar ve psikolojik sıkıntılar nedeniyle yüksek dozda ilaç alan genç kadınlar oluşturmaktadır. Bu durum bölge illerinde yapılan diğer araştırma bulguları¹⁰⁻¹² ile uyumludur. Bununla birlikte, tamamlanmış intiharlarda olduğu gibi, intihar girişimlerinde de sorunun özellikle kadın bağlamında ele alınması zorunludur.

Adıyaman'ın toplumsal yapısı ve koşulları göz

önünde bulundurulduğunda, kadınların erkeklerden yaklaşık üç kat daha çok intihar girişiminde bulunduğunu gösteren araştırma bulgusu daha çok ildeki "zorlayıcı yaşam koşulları", "sancılı bir şekilde değişmekte olan sosyokültürel ortam" ve "kadının sosyal konumu" ile ilişkilendirilebilir.

Erkeklerin tamamlanmış intiharlarda, kadınların ise intihar girişimlerinde öne çıktığı bilinmektedir. Bu durum kadınların yaşadıkları olaylardan erkeklere göre daha fazla etkilendiklerini gösterebileceği gibi, kadınların yardım isteme davranışı açısından erkeklere göre daha açık ve rahat oldukları fikrini de desteklemektedir.^{1,14-17} Volant,¹⁸ günümüz toplumlarında kadınlarda yaşama karşı bir bezginlik ve intihara eğilim yaratan bunalmalar görüldüğünü belirtmiştir. Volant'a göre kadınlardaki bunalmının ortaya çıkmasında yoksulluk ve düşük eğitim düzeyinin yanı sıra onların toplumla bütünleşememelerinin de önemli bir etkisi vardır. Bu durum Adıyaman ilindeki intihar girişimleri ile tutarlılık göstermektedir.

Her iki cinsiyette intihar girişimlerinin 15-24 yaş grubunda yoğunlaştığını gösteren bulgu bir ölçüde hızlı toplumsal değişim ortamının ve zorlayıcı yaşam koşullarının gençleri olumsuz yönde etkilemesinin bir göstergesi olabilir.

Araştırmamızda erkek girişimcilerin çoğunun bekar olduğu saptanmıştır. Buna karşılık kadın girişimcilerde evli olanların oranı bekarlara yakındır. Araştırmadan elde edilen bu bulgu literatür bilgileri ile uyumlu görünmemektedir. Birçok yazar^{1,5,14,16} intihar davranışı için evli olmayı koruyucu bir etken olarak değerlendirmektedir.

Araştırmada kadınların hemen tümünün intihar girişimlerinde daha az ölümcül yöntem olarak bilinen ilaç ve toksik maddeleri kullanmış oldukları bulunmuştur. Bu durum onların her şeye karşın yaşamda kalmayı ve üstesinden gelemedikleri bir acı veya sıkıntıyı dışarı vurmaya istemeleriyle açıklanabilir.¹²

İntihar girişiminde bulunan kadınların daha çok ev kadını ve ev kızı olması, aralarında çalışanların çok az sayıda olup hiç birinin nitelikli bir mesleğe sahip olmaması onların ekonomik açıdan bağımlı olduklarını göstermektedir.

İntihar girişimi nedeni olarak ailesel sorunların kadınlarda ilk sırada, erkeklerde ise ikinci sırada yer almasında anne/baba ile ilişkilerde yaşanan güçlüklerin önemli bir payı olabileceği düşünülmektedir.

Ayrıca ailesel sorunlardan hemen sonra sırasıyla, psikolojik bunalımın ve sağlık sorunlarının intihar girişimlerinin önemli bir tetikleyicisi olduğunu gösteren bulgular bu kişilerin tedavileri için gerekli sağlık hizmetlerinden yararlan(a)-madıklarını düşündürmektedir.

Bu araştırma kısa süreli bir ön araştırmadan ve Adıyaman Emniyet Müdürlüğü intihar girişimleri kayıtlarından elde edilen bilgilerle sınırlı olduğu için ildeki intihar girişimlerinin psikososyal

boyutları yeterince belirlenememiştir. Araştırma bulguları ilin sosyokültürel dokusu içinde söz konusu zorlayıcı yaşam koşullarının birey özelinde hangi öznel/özgün gerekçelerle birleşip, intihar girişimi ile sonuçlandığını açıklığa kavuşturacak nitelikten yoksundur. Konuya ilişkin bütünlüğü sağlamak amacıyla "çevresinde birey"i değerlendirmemize daha fazla olanak sağlayacak nitel örüntülü alan araştırmalarının yapılması gerekmektedir.

KAYNAKLAR

1. Lester D. *Why People Kill Themselves? USA*, Charles C. Thomas, 1972.
2. Sonneck G (1993). *Kriz ve İntihar Tehlikesi. Krize Müdahale ve İntiharı Önleme*. Y Sözer, B Subaşı (çev.), Ankara, Türkiye Sosyal Psikiyatri Derneği Yayınları, 2000, s.56,57,59.
3. Palabıyıköçlü R, Oral EA, Binici SA, Haran S. *İntihar girişimi olan ve olmayan kriz olgularının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. *Kriz Dergisi* 1997; 5:25-31.
4. Bille-Brahe U. *The epidemiology of suicide attempts in Europe*. *Kriz Dergisi* 2001; 9:19-32.
5. Haley M. *Risk and protective factors*. D Capuzzi (ed), *Suicide Across the Life Span: Implications for Counselors, USA*, American Counseling Association, 2004, s.95-138.
6. Altındağ A, Özdemir B, Yanık M. *Şanlıurfa'da ateşli silahla intiharlar*. *Anadolu Psikiyatri Dergisi* 2005; 6:240-244.
7. Lester G, Lester D. *Suicide: The Gamble With Death*. USA, Prentice Hall, 1971.
8. Sayıl I. *Türkiye'de intihar sorunu*. *Kriz Dergisi* 1994; 2:293-298.
9. Alptekin K. *1974-1999 Yılları Arasında Türkiye'de Tamamlanmış İntiharların Coğrafi Yerleşim Birimlerine ve Cinsiyetlere Göre Dağılımı*. Ankara, T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı Yayınları, 2002.
10. Sır A. *Diyarbakır'da özkıym ve özkıym girişimleri: Adli kayıtların incelenmesi*. *Türk Psikiyatri Dergisi* 1999; 10:50-57.
11. Sayıl I, Canat S, Tuğcu H, Alptekin K, Arslan A, Demirel S. *Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde İntihar Davranışı Üstüne Bir Çalışma*. Ankara, Ankara Üniversitesi Psikiyatri Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Rapor, 2001.
12. Bağlı M. *Batman intiharları bağlamında özgürlük ve geleneksel toplumsal yapının kentsel kurgusu*. *Kriz Dergisi* 2004; 12:21-40.
13. Arslan A. *Adıyaman'da Köylü Kadınların Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Konumu*. Ankara, Türkiye Cumhuriyeti-UNICEF Ortak Proje Raporu, 1993.
14. Murphy GE. *Why women are less likely than men to commit suicide? Compr Psychiatry* 1998; 39:165-175.
15. Canetto SS, Lester D (1995). *Suicidal kadınlar: Önleme ve müdahale stratejileri*. B Öncü (çev. ve özetleyen), *Kriz Dergisi* 1998; 6:45-53.
16. Ericsson NS. *Gender, social roles, and suicidal ideation and attempts in a general population sample*. *Suicide Science: Expanding the Boundaries*. T Joiner (ed), USA, Kluwer Academic Publishers, 2000, 201-222. Web: [http://site.ebrary.com/lib/metu/Doc?id=10048364&ppg=222\(p.\)](http://site.ebrary.com/lib/metu/Doc?id=10048364&ppg=222(p.))
17. Özgüven HD, Soykan Ç, Haran S. *İntihar girişimlerinde sorun alanları ve tetikleyiciler*. *Kriz Dergisi* 2003; 11:13-24.
18. Volant E. *İntiharlar Sözlüğü*. I Turhan (çev). İstanbul, Sel Yayıncılık, 2005.
19. DİE (Devlet İstatistik Enstitüsü). *İntihar İstatistikleri*. Ankara, T.C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü Yayınları, 2003.
20. DİE (Devlet İstatistik Enstitüsü). *Nüfusun Sosyal ve Ekonomik Niteliklerine Ait İstatistikler*. Ankara, T.C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü Yayınları, 1990-2000.